

## VARIA

**RECENZIE LA TEZA DE DOCTOR HABILITAT ÎN MEDICINĂ  
IMPACTUL MEDICO-SOCIAL AL LUPUSULUI ERITEMATOS SISTEMIC,****Autor Lucia Mazur-Nicorici dr. şt. med., conf. univ.**

Maladiile sistemice ale ţesutului conjunctiv, mai cu seamă lupusul eritematos sistemic (LES) au o povară medicală, umanistică şi economică importantă asupra pacientului şi familiei acestuia. Diagnosticul precoce, tratamentul adecvat şi monitorizarea corectă a pacienţilor presupune prevenţia acutizărilor şi prognosticul favorabil al bolii. Este cunoscut că LES este răspândit în toate zonele geografice ale lumii, şi se considera că asupra incidenţei, evoluţiei şi pronosticului un rol important au factorii demografici, situaţia socio-economică şi componenţa etnică a populaţiei.

Lucrarea "Impactul medico-social al lupusului eritematos sistemic" abordează o temă importantă şi actuală din reumatologie, fiind una din cauzele morbidităţii, instalării dizabilităţii şi mortalităţii precoce. În prima parte se face o analiză detaliată a datelor existente despre istoricul lupusului şi dinamica cercetărilor efectuate. În baza studiilor recente a fost ilustrată incidenţa şi prevalenţa LES pe continente şi ţări. De altfel, studiile epidemiologice au demonstrat că atât aria geografică, mediul urban sau zonele rurale, cât şi rasa determină prevalenţa LES, influenţând frecvenţa şi severitatea manifestărilor clinice şi de laborator. Monografia prezentată este sumarul literaturii moderne consacrate lupusului prin prisma a 3 direcţii -manifestările clinice ale LES, cu particularităţile la copii, semnificaţia socială şi economică a lupusului. Lucrarea este structurată în 4 capitole. De asemenea în monografie se regăsesc date generale despre lupus: bine este ilustrată istoria bolii din perioada antichităţii până în zilele noastre, rolul biomarkerilor necesari pentru a stabili diagnosticul şi a efectua tratamentul contemporan, etiologia şi patogenia bolii cu date noi, referitor la genom. Datele clinice sunt grupate corect şi arată rezultatele studiilor de cohortă efectuate în diverse etnii. De menţionat că studii în ţările europene au fost puţine, ceea ce dă pondere lucrării finisată de Dna Lucia Mazur-Nicorici la această temă pentru a evidenţia particularităţile lupusului în Republica Moldova, la etapa modernă. Se pare foarte interesant capitolul 3 – unde în lucrare s-a analizat semnificaţia socială a bolii, inclusiv aşa

indicatori ca calitatea vieţii, adresabilitatea la medic din cauza acestei boli, supravieţuirea constatată în creştere în ultimele două decenii. Din materialul ce urmează este relevant că au crescut co-morbidităţile şi complicaţiile bolii aşa ca osteoporoza şi cushingoidul. Este analizată dizabilitatea, statutul de angajat, productivitatea muncii şi prezenteismul. Un paragraf aparte este consacrat statutului socioeconomic, care pare a fi un instrument bine gândit în aşa lucrare, care ar trebui să informeze organele de decizie în suportul social al acestor pacienţi. În monografie se regăseşte povara bolii asupra pacientului cu LES, indicator inclus în Strategia OMS până în 2020. Un loc aparte ocupă capitolul costurilor directe şi indirecte pentru tratamentul şi monitorizarea pacienţilor cu LES. Sunt discutate şi costurile intangibile care au o valoare foarte mare în ţările dezvoltate şi mult mai mică în ţările în curs de dezvoltare. Care vor fi costurile directe în Republica Moldova, cât va fi acoperit de CNAM şi cât de pacient? Ce valoare au cheltuielile indirecte şi care este costul din partea pacientului. Răspunsurile la aceste întrebări vor fi cardinale pentru planificarea suportului CNAM-lui în anii ce urmează, dar şi suportul social, care puţin câte puţin ne va apropia de acordarea asistenţei medico-sociale în ţările dezvoltate. Din lucrarea relucenţiată este lesne de înţeles că s-a schimbat boala, atitudinea pacientului faţă de tratamentul tradiţional administrat, rolul remediilor biologice, dar poate medicamente şi mai avansate.

Lucrarea este expusă pe 368 pagini, are 4 capitole şi un paragraf aparte consacrat informaţiilor ce trebuie să cunoască pacienţii. Fiecare capitol are un rezumat în limba română şi abstract în limba engleză ce facilitează citirea monografiei şi familiarizarea conţinutului ei pentru doctori din alte ţări, crescând vizibilitatea nu numai a Dr., conferenţiar Lucia Mazur-Nicorici, şi a USMF "Nicolae Testemiţanu" din Republica Moldova unde activează ci şi al ţării. După fiecare paragraf sunt date sursele bibliografice, lucrarea fiind ilustrată cu tabele, figuri şi diagrame care este uşor de citit.

Astfel, monografia poate fi privită ca o tentativă

de a desluși cât mai multe aspecte ale lupusului eritematos sistemic – clinic, social și economic, ceea ce conferă o importanță deosebită în știința și practica medicală contemporană. Lucrarea este expusă într-un stil atent elaborat, ceea ce ilustrează o bună stăpânire a noțiunilor abordate.

Toate aceste aspecte legate de tema aleasă, modul de documentare, metodologia de studiu, elaborarea rezumatelor sunt argumente în favoarea aprecierii lu-

crării „Impactul medico-social al lupusului eritematos sistemic” a Dr. Lucia Mazur-Nicorici și propun să fie editată.

**Referent - Daniela Bartos**

**Profesor universitar Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" Bucuresti, Romania  
medic primar Medicina internă Spitalul Clinic de Urgență Floreasca**

*calea Floreasca nr 8 sector 1, Bucuresti, Romania*